

"לא לקחתי יחצן, לא הלכתי למספרה ולא קניתי חליפה"

והוא גם לא התחיל לפתוח את הפה וללכלך על הקולגות, למרות שאתמול הודיע על הצטרפותו לרשימת המתמודדים הצפופה על ראשות מרצ. "אני לא הולך למכור את עצמי", מכריז ח"כ חיים אורון, "זה לא אני". וזה בדיוק מה שמדאיג את מבקריו במפלגה: "הוא בחור טוב, ואנשים לא מצביעים לבחורים טובים"

יובל קרני



מן קצר אחרי שהכריז אתמול ח"כ חיים אורון (ג'ומס) על הצטרפותו למרוץ לראשות מרצ, כבר היה על קו הטלפון שלו ח"כ לשעבר נסים דהן מש"ס. דהן, המכהן כיום כיו"ר הוועדה הקרואה של היישוב קציר-חריש בצפון, התנדב להצטרף למטה הכ"ח חירות של היריב הפוליטי מרצ. "שמעתי אותך ברדיו, ואני מוכן ללכת איתך מרלת אל רלת כדי לעזור לך לגייס קולות", אמר לו. "גם אם זה יביא יותר קולות למרצ ויפגע בשי"ס אני מוכן להתנדב במטה הבחירות שלך".

המחווה הש"סניקית הזאת אינה מקרה בודד. השדר אלי ישי וח"כ רפאל פנחס (שי"ס) אמרו לאורון במעלית שבמשכן הכנסת כי הם מוכנים לעבור בשבילו. ח"כ רובי ריבלין (ליכוד) ויעקב ליצמן (יהדות התורה) סיפרו כי היו מצביעים לו - אם רק יכלו. אפילו שר בכיר בקריימה הפטיר לעברו במסדרון: "אם אתה מתמודד, אני מצטרף למרצ". ככה זה: כשבמרצ לא ממש מפרגנים לו על הקפיצה המפתיעה לזירת ההתנגשות (ראו מס' גרל), הברכות מגיעות חזקא מרוביני הפוליטיים. יש לי חברים מכל המפלגות, מצטנע אורון.

מחמש יוצא אחד

עד לא מזמן הוא דווקא סיפר לחברים במרצ על התוכניות האחרות שלו. "זאת הולכת להיות הקרנציה האחרונה שלי בכנסת", הודיע הח"כ הוותיק. אז מה גרם פתאום לקיבוצניק מלהב, ח"כ נטול אספירציות פוליטיות ועל סף שלהי הקריירה שלו, שהתרחק מהיריב המתקשר והיצרי בין זהבה גלאון, יוסי ביילין ודן כהן, לקפוז בגיל 67 לעגלת קפריימריס במרצ? דין התנועה קוראים לזה. "זה לא עוד שחשבתי שזאת הקרנציה האחרונה שלי", אימרו אורון. "חשבתי לפרוש ולבנות לעצמי סל עיסוקים שונה. ההחלטה הבשילה אצלי רק בתודע האחרון. זה התחיל עם קבוצת חברים שפני תה אליי, ובהם הסופר עמוס עוז, יאיר צבן, שולמית אלונג, אלעזר גרנות ונסים קלדרון, שהציעה לי להתמודד הייתה איתם פגישה, אני התלבטתי, וכי סוף הכרעתי להצטרף למרוץ. אבל שלאף אחד לא יהיה הרושם שאני אנוס להתמודד על פי הבקשה שלהם".

הצנת המועמדות שלך הייתה מאד מפא"יניקית: החברים ביקשו, החברים סגנו. "אני מכיר שני מודלים בפוליטיקה הישראלית. הראשון הוא דין התנועה. אתה קראת לזה

מפא"יניקי. מול זה יש גם גישה אחרת - חשופה, יצרית - שזה סדר העולם. שפוליטיקאי תמיד יעמוד בראש, שהוא מוכרח להיות הכי טוב והכי נבון. אני מודה שיש מגרעות במודל הראשון, אבל אני מעדיף את המודל של דין התנועה על פני המודל היצרי. אם הפוליטיקה הישראלית תהיה יותר מעוררת ופחות אני, אני ואני, זה ממש לא נורא".

אוקיי ולמה אתה ראוי לתפקיד יו"ר מרצ?
"לא באתי לפוליטיקה מתוך תוכנית או הערכה שאני צריך להיות מספר אחת. יכולתי להתמודד כבר לפני ארבע שנים, אבל לא רציתי אז לקחת על עצמי את האחריות הכוללת של יו"ר מפלגה. הסתפקתי במה שעשיתי. הרדייב הזה להתמודד ולהיות מספר אחת היה אצלי נמוך".

או כזה קריח עבשיו?
"אני מאוד מאמין בסיכוי של מרצ בעת הזאת וגם בבחירות הבאות. בכל יום שעובר מתחזקת בי התרגשה שהצורך במרצ הוא הכרחי. אני מודע לקשיים שמרצ נתונה בהם. בבחירות האחרונות שילמנו מחיר קשה על התחושה החזקה שאין פרספקטיבה מדינית, שאין עם מי לדבר, שאין פרטנר. התחושה היא שגם אם מרצ היא מפלגה מאוד צודקת, היכולת שלה להשפיע מוגבלת. אנחנו לא נמצאים לקראת מערכת בחירות לכנסת, אבל צריך לגבש סביב מרצ את פרטנציאל התמיכה ולהיות

אטרקטיביים יותר".

ח"כ ג'ומס נחשב בכנסת לאחד האנשים הכי חביבים במערכת הפוליטית. וזאת בדיוק הסיבה שהוא מרואיין קשה. הוא כל כך חביב, שכמעט בלתי אפשרי להוציא ממנו מילה רעה אחת על היו"ר יוסי ביילין או על יריביו הפוליטיים במרצ. מילה רעה? נו באמת, אפילו שבכ ביקורת הוא לא פולט מפי: תשכחו מהסגנון המוחזק של שולמית אלונג, תומכת נלהבת של ג'ומס, שכינתה את יוסי ביילין "אוטיסט". במקרה של אורון נדרשת איזון צלולה במיוחד כדי לשמוע רמזיה קטנה על טון וסגנון הריכוז של ח"כ גלאון או על מנהיגותו של ביילין. אבל חוץ מזה - יוק. כששואלים אותו אם הוא רוצה להדריך את יוסי ביילין מראשות המפלגה, הוא שולף את תקנון המפלגה.

"מה פתאום להדריך? הוא מתקומם. "על פי חוקת המפלגה אנחנו בוחרים יו"ר כל ארבע שנים. ההנחה שאיפה שאתה יושב זאת הנחלה שלך, ואם מישהו נבחר במקומך הוא כבר הדיח אותך - פשוט לא מקובלת עליי".

סליחה, ארבעה מתוך המישהו ח"כים רוצים להחליף את ביילין. זה לא אומר משהו על רמת האמון ביו"ר מרצ?

"כל אחד מתארבעה חושב שהוא הטוב ביותר, זאת המציאות, והציבור יבחר".

במה אתה טוב יותר מהאחרים?

"אני לא עונה על שאלות מהסוג הזה. אף אחד לא עומד כאן למבחן מי היפה ביותר. אני לא הולך למכור את עצמי כאילו כל דבר אני יכול לעשות היפה יותר טוב מכל אדם אחר. זה לא אני".
אתה לא נשמע כמו מי שנכנס למערכת הבחירות.

"זהו אסון גדול? חושבים שיש פריימריס אז צריך לשפוך אחד על השני אש וגופרית. אני לא הולך לחרוג ממנהגי. לא לקחתי יחצן, לא הלכתי לספר ולא קניתי חליפה כדי להיות מספר אחר. אני בא ואומר: 'הברים יקרים, זה אני, זה מה שיש לי' ועכשיו תבחרו".

שום מילה על יוסי ביילין?

"רק מילים טובות. יוסי ביילין הטביע חותם משמעותי ביותר בחייה של מדינת ישראל, בעיקר בתחום המדיני".

אז למה בולם רוצים להחליף אותך?
"אתה לא תגדור אותי לזה".

ח"כ עם דמי כיס

את כל משכורתו מפריש אורון לקופת הקיבוץ, ומדי חודש הוא מקבל דמי כיס בסך 1,380 שקל ("יש לי רמת חיים טובה מאוד"). בשנת '88 הוא נבחר לכנסת כפעם הראשונה מטעם מפ"ם. בממשלת ברק הוא מונה לתפקיד שר החקלאות וסיוע בממשלה עשרה חודשים בלבד. בפריימריס האחרונים הוא נבחר למקום השני ברשימת מרצ. אורון נמנה עם קבוצת המייסדים של שלום עכשיו "מילא תפקיד מרכזי בניסוח הסכם ו'נבה. בשנים האחרונות הוא מקפיד לבקר את מרואן ברגוטי

בכלא ושומר על ערוץ הירברות קבוע עם הפלסטנים.

הבחירות לראשות מרצ יתקיימו במאוס 2008. לאורון יש יתרון עצום על פני שלושת יריביו: כ-4,000 מתוך 12 אלף מתפקדי המפלגה הם קיבוצניקים, שג'ומס ואכשלוס (אבו) וילן הם נציגיהם בתנועה. מגורר הקיבוצנים במרצ יכול להכריע את הבחירות. במרצ ניטש ויכוח סוער סביב חלקם של הקיבוצניקים במפלגה והשפעתם על התנועה. הטיעון המרכזי: לחברי הקיבוצנים יש השפעה חסרת פרופרציות במפלגה.

"שליש מחברי מרצ הם קיבוצניקים, אבל הם מביאים לנו אפס מנדטים בבחירות", אומר גורס בכיר במרצ. "הם הצליחו להכניס לרשימה שני נציגים של הקיבוצנים, ג'ומס ואבו, אבל בבחירות הם לא הביאו אפילו חצי מנדט. לג'ומס יש סיכוי גדול מאוד לנצח בגלל הקיבוצניקים. זה מה שעלול למוטט את רן כהן".

"אני מכיר את הטענה הזאת", אומר ח"כ אורון. "חברי מרצ שלא רוצים לכהור בי אומרים עליי שאני רק קיבוצניק. מי שרוצה לכהור בי רק בגלל שאני קיבוצניק - שלא יבחר בי אני לא רוצה להיבחר ככה. אני יודע שהיו חברים שער אתמול התבססו על התמיכה של הקיבוצנים, ועכשיו אני הופעת".

מבקריו במרצ אומרים כי אורון הוא איש חביב, נוח לכרית, אבל פשוט אין לו את זה. "הוא מאמי, הוא מותק, הוא נהדר", הם אומרים, "אבל בזה זה מסתכם. הוא נהור טוב, ואנשים לא מצביעים לבי חורים טובים. הוא לא לוחם. קולו לא נשמע. הוא טיפוס של קונצנזוס. ואם הוא בקונצנזוס, אז למה בכלל צריך את מרצ?".

"אני לא רוצה לנחש מי אמר את הדברים האלה", מגיב אורון. "שמעתי שאומרים עליי שאני קיבוצניק לפלף, נהמר כזה. אני מכיר את הדיבורים האלה. זה מסוג הטענות שמשמיעים מאחורי הגב. אני מציע לך ללכת ולברוק בעצמך. תשאל את

"הוא מאמי, הוא מותק, הוא נהדר", אומרים המבקרים, אבל בזה זה מסתכם. הוא לא לוחם. הוא טיפוס של קונצנזוס. ואם הוא בקונצנזוס, אז למה בכלל צריך את מרצ?"

אורון: "שמעתי שאומרים עליי שאני קיבוצניק לפלף, נחמד כזה. זה מסוג הטענות שמשמיעים מאחורי הגב. חושבים שאם יש פריימריס אז צריך לשפוך אחד על השני אש וגופרית"

20 חברי ועדת הכספים מי לוחם בוועדה. תשאל את אנשי הנגב מי לוחם בשבילם. תחקשר לאנשי הקיבוצנים ותשאל מי עושה להם את המלחמות".

מה הבעיה של מרצ היוזב?

"מאשימים אותנו פעמיים. ההאשמה הראשונה היא שנגמרה לנו האג'נדה. תראה מה קרה כאן: אולמרט מרבר על שלום, כיבי הפך ירוק, מפלגת העבודה נעשתה פתאום חברתית וטומי לפיד מכסח את החרדים. אבל מרצ היא לא מפלגה של אג'נדות. אנחנו היינו חברתיים גם כשזה לא היה אופנתי, ואנחנו נאבקים על הנושאים החברתיים אולי יותר מכל מפלגה אחרת. ההאשמה השנייה היא שאנחנו שמאלנים מדי. ואני אומר: אנחנו זה מי שאנחנו".

יש רושם שלפעמים אתם קיבוצניים מדי, צווחניים מדי. בעיקר בתקופת המלחמה.

"אני חושב שהקו המרכזי המתון הצדיק תגובה צבאית על חטיפת החיילים וירי הקטיושות על הצפון. זה לא הופך אותי לתומך של מה שקרה במלחמה. נכון שלוחבה יש את הקול שלה ואת הסגנון שלה. בחלק הסכמתי, בחלק לא, אבל בוא לא נעטוק בניתוח של צלילים וקולות".

אתה נחשב לבעל עמדות מאוד מתונות במרצ.

"אני לא הולך להסתיר ולהעלים את מה שאני. אני לא חושב שצריך להתגרות בציבורים מסוימים במדינת ישראל ולהרגיז אותם כי זה מקבל כותרת יפה בעיתון".

ומה יש לך להגיד על ראש הממשלה?

"אני חושב שהאמירות שלו בנושא המשא ומתן המדיני הן מרחיקות לכת ומשמעותיות. אני אפילו מאמין לו. המבחן שלו יהיה כטיב מעשיו, ובנושא הזה אני מאוד סקפטי". ■